

Deres ref.: 23/2187-1

Vår ref.:

Oslo, 29.09.2023

Høringsvar - NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet, likt ansvar - ulikeforutsetninger

Vi viser til brev av 24. april 2023 om høring på NOU 2023: 9 *Generalistkommunesystemet, likt ansvar – ulike forutsetninger*.

Generalistkommuneutvalget har skaffet til veie et helhetlig kunnskapsgrunnlag om det norske generalistkommunesystemets virkemåte og utvikling. Utvalget har videre vurdert dagens generalistkommunesystem og hvilke forutsetninger og rammer kommunene har for å være generalistkommuner i dagens og framtidens velferdssamfunn, samt vurdert alternativer til dagens system.

Delta er en politisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon med over 96.000 medlemmer, primært innen offentlig tjenesteyting. Deres oppgaver spenner fra helse- og omsorg til forvaltning og drift av en rekke statlige, kommunale og private tjenester. Deltas medlemmer representerer den spisse enden av kommunal tjenesteyting, og deres arbeidshverdag er direkte berørt av kommunens og fagområdets organisering og robusthet.

Delta vil i vårt høringsvar konsentrere oss om utredningens kapittel 14 *Utvalgets anbefalinger*.

Delta er positiv til en gjennomgang av kommunale oppgaver og grenser, og mener utvalget her har gjort et viktig stykke arbeid. Demografi, samferdselsårer, krav til tjenester, kompetanse, teknologisk utvikling samt bo- og arbeidsmarkedet har endret seg mye, og det er hensiktsmessig å vurdere organiseringen av kommunesektoren. Det overordnede målet for en slik gjennomgang og eventuelle endringer må være å sikre bedre tjenester for innbyggere og brukere. Samtidig må organisasjonsformer i tråd med etablerte regler i norsk arbeidsliv ivareta arbeidstagers rettigheter.

Det er mange ulike organisasjonsformer i kommunesektoren. I valget mellom samarbeidsformer for kommunene ser vi at ulike former for interkommunalt samarbeid ikke gir de beste løsningene for demokrati, medbestemmelse og ledelse. Delta støtter derfor utvalget i at generalistkommuneprinsippet videreføres. Samtidig mener Delta at utvalgets tiltak 2, *det bør føres*

*en aktiv politikk for interkommunalt samarbeid, med tilhørende kulepunkter ikke på en tilstrekkelig måte møter de demokratisk utfordrende sidene ved interkommunalt samarbeid. Det samme gjelder medbestemmelse for de ansatte når kommunens tjenester splittes opp. Disse problemstillingene er heller ikke belyst i utredningens kapittel 11 *Interkommunalt samarbeid*.*

Kompleksiteten, omfanget og kvalitetsforventningene til de kommunale velferdstjenestene gjør at kravene til kommunens administrasjon og ansatte i tjenestene øker. Kombinasjonen av geografi og den demografiske utviklingen gjør det stadig vanskeligere å levere et likeverdig tjenestetilbud til alle innbyggere i alle landets kommuner. Delta støtter derfor utvalgets flertall i tiltak 1 om at *større kommuner er det tiltaket som på best måte vil opprettholde generalistkommuneprinsippet og styrke generalistkommunene*. Delta er også enige med utvalgets flertall i at *større kommuner i de aller fleste tilfellene vil bidra til å løse utfordringene med mangel på kapasitet og kompetanse*. Samtidig har Delta respekt for lokale prosesser, og mener frivillige reformer som styres lokalt gir de beste løsningene. Her er det nødvendig at lokale folkevalgte i samarbeid arbeidstakerorganisasjonene i kommunen ser kritisk på hvordan kommunen alene eller sammen med andre kan organiseres for å et fullverdig og best mulig tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Delta vil understreke viktigheten av at utvalgets tiltak 9 *det må arbeides videre med opplæring og veiledning for å styrke kommunelovens intensjoner og rammevilkår for god styring og ledelse*, og tiltak 10 *innsatsen for innovasjon, omstilling, digitalisering og samarbeid med frivillig sektor, næringsliv og andre lokale krefter bør styrkes* følges og at arbeidstakerorganisasjonene i den enkelte kommune både involveres og sies på som likeverdige partnere til kommuneledelsen i begge tiltakene.

Avslutningsvis mener Delta det er maktpåliggende at folkevalgte på alle nivåer tar tiltak 11 *det er viktig med en god bolig-, utdannings-, nærings- og distriktpolitikk som legger til rette for bosetting, kompetansebygging og verdiskaping i hele landet* med det største alvor for å sikre kommuner i hele landet tilstrekkelig tilgang til den nødvendige og kompetente arbeidskraften for å sikre det lokale tjenestetilbudet.

Med vennlig hilsen

Delta – en arbeidstakerorganisasjon i YS

Trond Ellefsen
Forbundsleder